

tudi mnogo slovanskih učencev, so slovanske gimnazije izključno slovanski zavodi.

* * * Želje glasbenih učiteljev na učiteljskih. Dne 15. aprila se je vršil na Dunaju shod društva glasbenih učiteljev na avstrijskih učiteljskih, ki so se ga udeležili zastopniki iz vse Avstrije. Pod predsedstvom profesorja Wagnerja so določili želje v teh-le točkah: 1. Oni glasbeni učitelji, ki imajo že peto starostno doklado, naj se pomaknejo s koncem tega šolskega leta v osmi činovni razred. 2. Glede bližnje reforme organizacijskega statuta, naj prouči temeljito inozemske razmere in izvolijo naj odsek, ki naj izdela predloge o izpremembi učnega načrta. 3. Naj se dela na to, da izpremene predpise o izpiti za državni glasbeni izpit. 4. Učno obveznost glasbenih učiteljev naj zmanjšajo. 5. Podvoje naj število ur za splošni nauk o glasbi in petje v prvem in drugem letniku učiteljskih. 6. Za orgljanje in vodstvo cerkvenega petja naj določijo letno remuneracijo enako dvema tedenskima učnima urama. 7. Glede sklepov drugega shoda učiteljev na pripravnicah naj se dela na to, da bodo glasbeni učitelji na enaki stopnji z risarskimi učitelji na srednjih šolah. 8. Nikogar naj več ne opreže iz petja pri izpitu učne usposobljenosti; nasprotno pa naj se dovoli ponavljanje izpita tekom leta v slučaju reprobacije.

Književnost in umetnost.

„Domače ognjišče“ prijavlja v 4. številki letošnjega letnika to-le izbrano vsebino: 1. Ferdo Ple mič: Moje in tvoje. — 2. Rudolf Horvat: O vzgoji otrok v predšolski dobi. — 3. Domači zdravnik. Dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški: O boju proti jetiki, osobito z ozirom na našo mladino in na razmere v šolah. — 4. Dopisi. 5. Drobline. — Najtopleje priporočamo!

O šolski reformi. Spisal dr. Dragotin Lončar, profesor na mestni realki v Idriji. Ponatisk iz „Učiteljskega Tovariša“. V Ljubljani 1908. Založilo uredništvo „Učiteljskega Tovariša“. Natisnila „Učiteljska tiskarna“. — Cena 40 h, po pošti 10 h več. Strani 63. Napredaj v „Narodni knjigarni“ in pri Schwentnerju v Ljubljani. O tem znamenitem delu izpregovorimo več o priliki. Pripominjamo, da je smatrati to brošuro kot original.

Slovensko-nemška meja na Koroškem. Narodopisne in zgodovinske študije. Nabral Ante Beg. V Ljubljani. „Narodna založba“. 1908. Str. 104. Cena 1 K 40 h, s pošto 10 h več. — Krasno, zanimivo delo, ki ga moremo najtopleje priporočati. Zemljevid, ki je knjigi priložen, je narisal tovariš Fr. Marolt. — Očitajte to lepo knjigo!

„Zakoni o javnih knjigah“. Odkar urejuje zbirko avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku dr. E. Volčič, je ta zbirka društva „Pravniki“ vidno narasla. Lansko leto nam je bilo laskavo oceniti „Civilnopravne zakone“ in „Odvetniško tarifo“, letos ne moremo drugače o knjigi „Zakoni o javnih knjigah“. V podrobnosti se ne moremo spuščati, a navedemo naj ob kratkem le vsebino dela. Tu se nahajajo vsi predpisi o zemljišnih knjigah, tudi vzorec prošnje za razne knjižne vpise (intabulacije), in pa njih kolkovanje, dalje predpisi o železniških in rudniških knjigah, o zaslinih potih, o konverziji (premenitvi) intabuliranih terjatev in dotičnih olajšavah, o zastavnih listih, o radiciranih obratih, cerkvenih posestvih, o melioraciji (zbojstavi) zemlje, o delitvi dedine pri srednjih kmetijah, o razdelbi skupnih zemljišč in o zlozbi (komasaciji) zemljišč, o zaokroženju gozdnih mej. Vsem predpisom so dodana pojasnila iz sodeb najvišjega sodišča ter stvarna kazala po abecednem redu, tako da tudi preprost človek lahko v knjigi hitro najde želje nega ponuka. Knjiga ima skupno 618 strani in stane popolno v platno vezana samo 6 K; umestno priložno olajšilo tej knjigi je stenska tabela o kolkovini in vpisnini knjižnih prošelj, ki stane na močnem papirju samo 60 h. Glede jezika nam je omeniti, da je izboren, saj urednik poudarja v predgovoru, da je večina prevodov preskrbel prvi odlični naš stilist pokojni France Levstik. — Priporočati nam je še drugo izdajo „Pravnika“ prirejeno tudi za pouk nepravnikov, namreč „Poljudno pravno knjižnico“. Od te je priradil prej omenjeni urednik doslej 4 knjižice v desetih zvezkih, kakor je to navedeno natančneje na drugem mestu lista (v inseratih). Vsebinska, jezik, prireditelj in nizka cena priporočajo te knjižice vsakomur, ki želi pravega pouka v teh stvarih, vidi se, da je namen „knjižnice“ omejiti nepotrebno pravdarstvo, ne pa pospeševati ga. Vsak torej sezi po teh knjigah in priporoči jih dalje!

† **Platon Kostetski.** V Levovu je v soboto umrl nestor poljskih književnikov, Platon Kostetski, v 78. letu svoje dobe.

90-letnico rojstva je 30. aprila slavil hrvaški književnik Ivan pl. Trnaski.

Kulturno delo.

+ **„Glasbena Matica“** v Ljubljani je napravila 2. t. m. izlet v Zagreb, kjer je priredila koncert. To je res kulturno delo, ki edini Jugoslovane vsaj na polju umetnosti. „Glasbena Matica“ si je pridobila pod vodstvom

mojstra M. Hubada tudi v Zagrebu neomejno priznanje.

+ **Glasbena šola v Idriji.** Očitnica v Idriji je sklenila, da osnuje s prihodnjim šolskim letom glasbeno šolo, in sicer kot podružnico „Glasbene Matice“ v Ljubljani.

+ **XVI. občni zbor „Slovenskega planinskega društva“.** — Dne 25. preteklega meseca se je vršil v Ljubljani občni zbor S. P. D. Načelnik g. profesor Orožen se je ozrl na 15letno uspešno društveno delovanje. Po poročilu tajnika g. Hauptmana o delovanju osrednjega društva in podružnic za l. 1907. je imelo skupno društvo koncem poslovnega 1907. leta 2662 članov, in sicer o-rednje društvo 634, 17 podružnic pa 2028. Dohodkov je imelo osrednje društvo 42.014 K 90 vin., izdatkov pa 40.771 K 53 vin. Gotovine je 61 K 16 vin, hranilnih vlog pa 1182 K 21 v. Proračun za l. 1908 izkazuje dohodkov 12.443 K, izdatkov pa 31.910 K, tako da je primanjkljaja 18.458 K. Vseh 18 podružnic je imelo dohodkov 56.274 K, stroškov 44.324 K, prebitka 11.949 K, imetja 103.818 K, dolgov 43.750 K, čistega imetja 60.067 K, posojil pa 13.350 K.

+ **Kongres „Osrednje zveze slovanskih časnikarjev“** bo letos v Ljubljani ob priliki slavnostnega odkritja spomenika pisatelju Trubarju dne 28.—30. junija. Kdor izmed časnikarjev in pisateljev se namerava udeležiti tega kongresa, naj do 20. maja t. l. pošlje prijavo tajniku „Zveze“ g. Josipu Vejvari (Praga II.), „Narodni Listy“, in obenem kongresni prispevek 10 K blagajniku g. Jos Miškovskemu v Češkem Brodu. Na poznejše prijave se ne bo mogoče ozirati. Pripominja se, da se zaradi sklepa odbora „Osrednje zveze slovanskih časnikarjev“ pripuščajo h kongresu samo oni časnikarji in književniki, ki so člani kakšnega društva, nahajajočega se v „Osrednji zvezi“; izjeme v tem oziru dovoljuje odbor samo v posebnih uvaževanja vrednih slučajih.

+ **Koncert „Glasbene Matice“ v Zagrebu.** „Glasbena Matica“ je s svojimi pevci in pevskimi poletela v Zagreb, da seznanji brate Hrvate s slovensko pesmijo in slovensko glasbeno umetnostjo. V soboto zvečer je bil v „Hrvatskem domu“ koncert, za katerega je vladalo velikansko navdušenje. Prenapolnjena velika dvorana je entuziastično pozdravila ob nastopu pevce in prof. Hubada. „Slovenec i Hrvat“ je otvoril vrsto bogatega programa; entuziazem vzhličnega občinstva se je stopnjeval od točke do točke, dosegel pa vrhunec, ko sta nastopila solista ga. pl. Foedrantspergova in g. Julij Betteto. Vse zagrebško časopisje govori o triumfu „Glasbene Matice“, ki je zopet potrdil njeno visoko umetnost. V nedeljo je bil banket v čast ljubljanskim gostom, ki je bil krasna manifestacija hrvaško-slovenske vzajemnosti.

+ **Novo podružnico sv. C. in M.** so ustanovile v Brezicah rodoljubne Slovenke. Lepo se razvija narodno delovanje na levem bregu Save v zeleni Štajerski, še Sevnica naj se pridruži temu gibanju. Kaj pa desna stran Save, to je na Kranjskem! Ali bi se ne mogla zbuditi?

Politiški pregled.

* **Jubilejska slavnost našega cesarja.** Določeno je, da bo cesar prisostoval samo dvema jubilejskima slavnostima, in sicer poklonu dunajske šolske mladine in slavnostnemu izprevodu meseca junija. Cesar ne bo prisoten na nobeni drugi prireditvi. Odbor, ki ga je imenoval praški mestni svet, da poskrbi za način proslave cesarjevega jubileja, je sklenil, da ne bo sodeloval na zgodovinskem izprevodu na Dunaju.

* **V tirolskem deželnem zboru** so vložili klerikalni poslanci obeh narodnosti interpelacijo, da se mora profesor Wahrmond takoj odstraniti z vseučilišča, svobodomiselnih poslanci pa interpelacijo, da naj se napravi zoporni gonji proti Wahrmondu konec.

* **Namestnik v Galleiji** je postal vseučiliški profesor dr. M. Bobrzinski. To je prvi namestnik, ki ni plemenitaš.

* **Tržaška volilna reforma.** Doseglo se je sporazumjenje med laško večino in slovensko manjšino. Okolica brez Škorklje, Kjadina in Kjarbole dobi 12 mandatov, mestni volilni okraj 68. Volilci v okolici bodo razdeljeni v 2 razreda in 3 volilne okraje.

* **Wahrmundova afera v gosposki zbornici.** V prvi seji gosposke zbornice je stavil grof Fran Thun interpelacijo na vlado glede Wahrmundove afere. Interpelacija je vobče presenetila po svojem rezkemu tonu in po grožnji nasproti vladi. Grof Thun in tovariši govorijo v interpelaciji o brošuri Wahrmundovi, ki da je žalitev katoliškega nauka, cerkve in Boga, in trdijo, da prof. Wahrmond ni več na svojem mestu kakor profesor kanoničnega prava: zahtevajo od vlade, naj v najkrajšem času ukrene glede Wahrmunda dispozicije, ki bodo odgovarjale njihovim čuvstvom in prepričanju. V nasprotnem slučaju pa grozijo, da bodo izvajali posledice s tem, da zavrnejo odobritev proračuna, oziroma proračunskega provizorija. — Taka govorica je nenavadna v gosposki zbornici. Vzrok in posledice groženj visokaristokratičnih frondistov pa sta ob vsem respektu pred žaljenim katoliškim čuvstvom glede — sedaj pa že precej deplahirane — Wahrmundove afere v prenakomernem razmerju, da bi se ne smelo interpelantu

grofu Thun pripisati drugih skritih namer. Interpelacija grofa Thuna utegne biti kombinirana šahova poteza proti Becku, zakaj vele-konservativci v gosposki zbornici gojijo brzkone nado, da se zopet bližajo njihovi časi, in grof Thun — kakor znano — nima nikake volje igrati vloge političnega mrtveca.

* **Volilna reforma za tirolski deželni zbor.** Komisija, ki jo je izvolil tirolski deželni zbor, da sestavi načrt za volilno reformo, je sestavljena iz 9 nemških in 4 italijanskih deželnih poslancev.

* **Odredbe dunajskega poštnega ravnateljstva v jezikovnem vprašanju.** Dunajsko poštno ravnateljstvo je odredilo, da mora uradnik ob vsakih okoliščinah ne glede na jezik prevzemati pošto in jo odpravljati dalje. Tako javljajo tudi češki listi, da je jezikovni konflikt na pošti definitivno rešen z odredbo praškega poštnega ravnateljstva, da morajo uradniki poštne ambulanice prevzemati tudi češki pisane izkaze.

* **Štrajk vseučiliščenikov v Zagrebu.** Javljajo, da je že 400 vseučiliščenikov zahtevalo svoja izpričevala — in ni dvoma, da si jim pridružijo tudi drugi. Dijaki se razdele na vseučilišča v Pragi, na Dunaju in v Gradcu. Ob njihovem odhodu pride gotovo do velikih manifestacij. Dijaki zasedajo vseučilišče in pazijo, da se ne vrše predavanja in promocije. Trije dijaki, ki so imeli biti te dni promovirani, so se odrekli temu činu spotano. Enega pa, ki se ni hotel odreči, so dijaki pogнали z vseučilišča.

* **Umirovljenje profesorja Šurmina.** Ta odjizni čin, kakršnega so zmogli le mogočci, ki cinično prezirajo vse zakone etike in morale, je napravil na vso hrvaško javnost najgloblji vtisk. Iz vseh krajev hrvaške domovine, a tudi iz inozemstva prihajajo prof. Šurminu izjave simpatij. Tudi med akademsko mladino so spriče tega nezasiščenega dogodka kar na mah izginile vse strankarske razlike. Po skupnem zborovanju na vseučiliškem trgu dne 29. pret. m. so se dijaki — brez razlike političnih nazorov — podali pred stanovanje prof. Šurmina, kjer so mu prirejali viharne ovacije. — Temu protestu akademične mladine se pridruži tudi akademični senat. Zagrebški listi javljajo, da predloži senat monarhu in vsem vseučiliščem monarhije motivirano spomenico, v kateri bo protestiral proti preganjanju profesorja Šurmina. Hkratu prihaja iz Zagreba tudi vest, da je rector magnificus dr. Milivoj Maurovič podal svojo demisijsko v znak protesta proti kršenju vsake svobode in ugleda vseučilišča. Vsa odjiznost Rauchovega postopanja nam drastično označujeta ti-le dejstvi: da Rauch ne more navesti niti enega konkretnega dejstva, ki bi metalo ni najmanj sence na službovanje prof. Šurmina in ki bi le od daleč opravičevalo tak skrajni korak, in da je v penzijo pognan profesor šele v 41. letu svoje dobe, torej v najlepši moški dobi, ko se ima njegovemu znanstvenemu delovanju šele pospenjati k svojemu višku. — Jasno je torej, da se umirovljenje profesorja Šurmina kaže kakor čin nizke brutalne maščevalnosti, kakor jo je možno najti le v ljudeh, v katerih divjajo najgrši instinkti, in ljudeh ki so brez vsake inteligence srea in — uma. Naglašamo tudi uma! Zakaj naj je duša Rauchova še tako razbeljena od sovraštva, vendar ne bi tega storil, ako bi imel le mrvice hladne razsodnosti v glavi. Ker bi vedel, da izzove to indignacijo v vsem civiliziranem svetu, ki moralno ubije le njega, ki na tak način preganja.

* **Imenovanje škofov na Hrvaškem.** Kakor poročajo z Dunaja, pride baron Rauch čez tri tedne zopet k cesarju na avdijenco. Na zadnji avdijenci ni bilo govora o imenovanju novih škofov na Hrvaškem. Minister za vnanje stvari baron Aehrenthal želi, da se to vprašanje reši šele, ko na Hrvaškem nastopijo zopet normalne razmere.

* **Hrvaški poslanci v avstrijski zbornici proti Rauchu.** Z Dunaja javljajo, da se hrvaški poslanci pripravljajo na posebno akcijo, ki jo razvijajo v zbornici takoj ob sestanku proti vladi bana Raucha na Hrvaškem.

* **Kazensko postopanje proti profesorju Feilbognu.** „Giornale d'Italia“ poroča iz Vatikana: Dunajski nuncij je sporočil v Rim, da se je proti židovskemu profesorju Feilbognu uvedla kazenska preiskava. Vatikan ni pa tozadevno stavil nikakega predloga. (Kakor znano, je profesor Feilbogen na Veliko noč svojo soprogo in svakinjo prisostoval v Sikstinski kapeli papeževi maši, pri kateri sta se obe poslednji dali od papeža objajati.)

* **Zopet dva profesorja umirovljena.** Hrvaška vlada je upokojila vseučiliška profesorja dr. Cara in dr. Šiščica. V javnosti je to novo nasilstvo povzročilo silno ogorčenje.

* **Dr. Josip Herold.** Državni in deželni poslanec dr. Josip Herold, ki je nedavno obel na šenu, je dne 4. t. m. zjutraj ob 7. uri umrl. Dr. Josip Herold, odvetnik v Kraljevih Vinogradih, je bil eden izmed najodličnejših članov mladočeške stranke, ki je toliko bogata na nadarjenih politikih in državnikih. Dr. Herold je bil neizprosno boritelj zlasti za jezikovne pravice češkega naroda; tudi mesto Kr. Vinogradi, to elitno predmestje praškega velemesta, mu je dolžno velik del svojega razvoja. V parlamentu je pokojnik, ki je bil še v lepi moški dobi, veljal za enega najbolj sijajnih in retorično dovršenih govornikov.

* **Število volilcev na Hrvaškem.** Ako se uvede splošna volilna pravica, bi bilo na Hrvaškem 535.000 volilcev, med njimi 80.000 Nemcev in 20.000 Madjarov. Ako se razdeli Hrvaško na 100 volilnih okrajev, bi prišlo na vsak okraj okoli 5000 volilcev.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Tov. Janko Žirovnik iz St. Vida pri Ljubljani, izkupiček za „Narodne pesmi za šolsko mladino“ v aprilu 193 K 30 h; tov. Karel Wider iz Ljubljane, 75 K; tov. Miha Bergant iz Sostrega pri Ljubljani, za l. 1908. 24 K; tov. Angela Trošt iz Vodice, za april 2 K; tov. Julij Slapšak iz Vodice, za april 2 K; tov. Janko Likar iz Ljubljane, 2 K; tov. Andrej Kmet iz Cerklj, za april 2 K; tov. I. Lapajne iz Cerklj, za april 2 K; Jakobina Dimnikova iz Ljubljane, za maj 2 K; skupaj 306 K 30 h; zadnjič izkazanih 1216 K 58 h; doslej darovanih 1520 K 88 h. Bog plati!

Vestnik.

Zadnji uvodni članek tov. Gangla je zmedel „Slovenca“ glavo. Odgovarja mu v soboto in ponedeljek, ta dan kar z uvodnim člankom. Toda „odgovor“ je tak, da se poda Ganglovcu članku kakor pest očesu. Razgovor s tako zmedo in godlo je nemogoč. Če boče biti „Slovenec“ pravičen, naj objavi Ganglov članek v celoti in neizpremenjenega, potem se prepriča, da mu bodo pritrjali celo njegovi somišljeniki. Tega se pa „Slovenec“ boji, zato meša in blebeča, da prikriva svojo zbežanost in taji resnico, hčerko božjo!

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Posojilnica v Logatcu 40 K; učiteljstvo meščanske šole v Krškem 12 K namesto venca na grob umrlega tovarišu Ivanu Rupniku, učiteljstvo I. mestne šole v Ljubljani 12 K namesto venca na grob umrlega tovarišu Valentinu Kumru; rodovina Lundrova na Raki 10 K namesto venca na grob svojemu dragemu prijatelju Ivanu Rupniku. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: učiteljstvo v Mozirju (4 K); učiteljstvo v Šiški pri Ljubljani (4 K); tov. Alojzij Potočnik iz Reteč pri Škofji Loki. Bog plati!

„Domače ognjišče“ je dobilo v aprilu 85 novih naročnikov. Epour se muove! Tovariši in tovarišice, ki prirejajo roditeljske večere, naj pošljejo svoje referate uredništvu „Domačega ognjišča“.

Okrajna učiteljska konferenca za slovenske šole ljubljanske bo dne 11. junija.

Osebnosti na Kranjskem. Privzorični učiteljci Alojzija Stebijeja v Mirni in Marija Jurjevčičeva v Ornem vrhu sta nameščeni definitivno. V stalen pokoj je stopil nadučitelj v St. Petru pri Novem mestu Josip Franke. Vadnična učiteljica Julija Supantschitscheva v Ljubljani je zaradi boleznih dobila dopust in jo nadomešča Lea Levčeva, definitivna učiteljica na nemški osemrazrednici v Ljubljani. Nadučitelj Mihael Kalan v St. Vidu je zaradi boleznih dobil dopust in pride na njegovo mesto kot supletinca Leopoldina Kogejeva iz Spodnjega Logataca. Interimistično vodstvo šole pa prevzame definitivna učiteljica Roza Jelenčeva. Istotako je zaradi boleznih dobila dopust učiteljica Marija Skabrneta v Šmartnem pri Kranju in jo nadomešča izprašana učiteljska kandidatinja Ljuboslava Oreškova. Za privzorično učiteljico je imenovana supletinca Franja Milavčeva v Dragatušu. Zaradi boleznih je dobil dopust učitelj Lozica Ludovik Kranjec in pride na njegovo mesto za supletinjo Josipina Zaletlova iz Hotrdšice.

Iz seje c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico. Uradna naznanila se vzemo v znanje. Razširi se enorazrednica na Vagrskem v dvorazrednico. Zavrne se prošnja kraj. šol. sveta v P., za uvedbo celodnevne pouka v III. š. l., ker bi se morala zaradi tega dvorazrednica razširiti v trirazrednico, česar pa ne dopuščajo sedanje finančne razmere. Dovolj se letni prispevek 200 K za vzdrževanje obrtne šole v Kanalu. Sklene se sezidati šolsko sobo za ekspozituro v Puštalah ter najme šolske prostore v Zaloščah, Orehovljah in Ložicah, kjer se prične poučevanje s 1. septembrom t. l. Odkloni se predlog društva „Lega nazionale“, ki ponuja brezplačno v svoji hiši prostore in šolsko opravilo za italijansko šolo v Podgori. Odobre se razni računi ter dovole nekatere poprave. Soglasno se sklene naročiti „Domače ognjišče“ za vse šole okraja (80 izt.).

Žirovnik — Sokol. Z ozirom na to vest smo prejeli: Naznanjamo, da je tov. Žirovnik zvedel za snovanje „Sokola“ še-le tisto nedeljo popoldne, da ni z g. Drenikom govoril ali mu dopisoval in ga sploh videl ni že več nego eno leto in da sploh ni v nobeni zvezi s snovanjem Sokola. Ravno tako ne tov. Lenarčič in g. zdravnik. Vse to si je na celem izmislil kak zaničen možic, samo da je dobil priliko zopet in zopet po imenovanih udariti.

Toda z lažmi se ljudstvo ne izobrazuje, in tisti, ki danes vsiljujejo lažnjivega „Slovenca“ in „Domoljuba“ ljudstvu, varajo sami sebe, če mislijo, da ljudstvo ne izpozna lažnjivih zapeljivcev.

Čebelarski shod je bil v nedeljo 3. t. m. na Grahovem ob Bači v šoli. Predaval je čebelar-strokovnjak, tovariš A. Likozar iz Ljubljane. Shod je bil prav dobro obiskan. Udeležilo se ga je tudi 14 tovarišev, dva sta prihitela celo iz daljnega Cerknega. Vesel pojav je, da se tudi koleginje zanimajo za gospodarstvo. Prišli sta na shod dve „čebelarki“. — Na predlog tovariša Kašče iz Tolmina se je ustanovila podružnica „Čebelarskega društva“, in sicer za tolminski in cerkljanski sodni okraj. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Fr. Kokošar na Grahovem, podpredsednik Fr. Kokola, nadučitelj Podbrdom, tajnik Josip Prijatelj, nadučitelj na Grahovem, blagajnik Fr. Kašča, nadučitelj v Tolminu in za odbornika Anton Krajnc na Ponikvah in Ivan Leban na Kneži.

Roditeljski sestank bo v nedeljo, dne 17. maja ob 3. uri pop. v St. Vidu na Dolenjskem v šoli. Dnevni red: 1. Zakaj škoduje slabo vedenje učencev zunaj šole tudi staršem. Poroča c. kr. okr. šol. nadzornik g. Ljudevit Stiasny. 2. Škodljivost opojnih pijač (združeno s skiptičnimi slikami). Poroča c. kr. okr. šolski nadzornik g. Ljudevit Stiasny. 3. Zgodbe novega testamenta (združeno s skiptičnimi slikami). Poroča g. katehet Jernej Kovič.

Drugi roditeljski sestank v Begunjah pri Cerkljici. Dne 26. aprila je bil v Begunjah pri Cerkljici drugi roditeljski sestank. Šolska soba je bila polna samih staršev vsolanih in nevsolanih otrok. Posebno častno so bile zastopane matere. Tov. nadučitelj M. K a b a j je predaval o temi „Pokoščina je vir sreče“. Starši so z veliko pazljivostjo poslušali 1½ ure dolgi govor. Po končani razpravi so navzoči starši enoglasno in z navdušenjem sprejeli predlog predavatelja, da naj bodo vbodoče poučna predavanja tudi za mladeniče in dekleta ter predavanja tudi iz raznih kmetijskih strok. Jako zadovoljni in hvaležno podavši roke predavatelju so se starši razšli. Govor se odpošlje „Domačemu ognjišču“.

Prošnja. Za praktični del knjige „Šola in dom“ mi je treba doneskov onih gg. tovarišic in tovarišev, ki so obravnavali kakšno pedagoško temo na roditeljskem sestanku. Zato prosim gg. predavatelje, da mi blagovolijo priposlati rokopise vsaj do 15. junija t. l. — Z ozirom na namen knjige bodo gg. tovariši tej prošnji gotovo ustregli, za kar se jim že vnaprej prav srčno zahvaljujem. — Dragotin Pribil, c. kr. šolski nadzornik v Krku (Veglia) Istra.

Na novostanovljeni trirazredni ljudski šoli v Igavasi se razpisujejo nadučiteljsko mesto in dve učni mesti s sistemizovanimi prejemki in prostim stanovanjem v stalno nameščenju.

Jubilejske ustanove za otroke. Občinski svet v Poljski Ostravi je soglasno sklenil, da ustanovi ob cesarjevem jubileju dekliško industrijsko šolo in občinsko bolnišnico za siromake. Občinski svet v Moravski Ostravi pa zgradi zavetišče, namenjeno zanemarjeni mladini, in občinski urad za obrambo otrok.

Krožek pri D. M. v Polju ima majnikov sestank dne 14. t. m. na Vevčah, v gostilni Avg. Kuharja. Tovariši in tovarišice udeležite se ga polnoštevilno. Veselilo pa nas bo, ako nas obiščejo tudi sosede.

Za slovenskega nadučitelja na Zidanem mostu. „Narodna stranka“ je sklicala v nedeljo na Zidanem mostu javen ljudski shod, na katerem se je mislilo obravnavati vprašanje o imenovanju novega tamkajšnjega nadučitelja. Ker je okrajno glavarstvo ta shod prepovedalo, je bil sklican zaupni shod, ki so se ga udeležili narodnjaki in socialni demokrati. Dr. Gvidon Sernee je govoril o deželnozborni volilni reformi. Po kratki debati je bila sprejeta resolucija za uvedbo splošne in enake volilne pravice. O učiteljskem vprašanju na Zidanem mostu sta govorila dr. G. Sernee in M. Čobal. Shod je soglasno sprejel resolucijo, v kateri se zahteva, da se mora brezpogojno imenovati na Zidanem mostu za nadučitelja Slovenca in da je treba šolo razširiti v štirirazrednico.

Ciril-Methodovi šoli na Čresu je priznana pravica javnosti.

Avancement uradnikov in vojakov. Pri uradnikih gre navadno po vrsti. Koncipist je večkrat marljivejši kakor njegov načelnik, da postane kmalu komisar; načelnika pa narede za svetnika, četudi morebiti ne dobi tako dobre kvalifikacije, kakor jo zasluži njegov koncipist. Tu odločujejo službena leta. Enako se postopa pri vojakih. Izjeme so navadno le v vojni, kjer povišajo izredno junaka, ki izpuli sovražniku zastavo ali kanon! — Kako pa je pri učitelstvu? Kdo to ve? Ali je tu res merodajna samo politika? — Mari ni to prokletstvo?

Najboljše sredstvo proti ščurkom. Kdor ne verjame, naj poizkusi to-le: Vzemi lavor ali večjo skledo vrzi noter nekaj jabolčnih olupkov ali tanko narezane čebulje ter prilij malo vode. Ob robu sklede pa prisloni naokolo tanke trske tako, da ne sežejo čez rob. Ako to napraviš zvečer, imaš zjutraj obilni lov. Živali je pa treba še s kropom popariti, drugače zopet ožive in se razlezejo. Ako to ponavljaš večer za večerom, boš kmalo decimiral ta nadležni mrčes.

Razgled po šolskem svetu.

— **Na dunajski politehnik** je bilo v zimskem semestru 1907/08 rednih 2731 in 170 izrednih slušateljev. Vseh dijakov na 7 avstrijskih politehnikah je bilo v minulem semestru 9736. Na višji poljedelski šoli na Dunaju je bilo pa upisanih 747 slušateljev. V zimskem semestru 1906/7 jih je bilo samo 664.

— **Novo vseučilišče v Švicl.** Curiški kanton je te dni dovolil 4 in pol milijona frankov za ustanovitev še enega vseučilišča v Švicl. Neki bogataš je daroval 250.000 frankov za podporni fond vseučiliških profesorjev.

— **Italijani zahtevajo italijansko medicinsko fakulteto na Reki.** Občinski svet reški je soglasno sklenil, da naprosi ogrsko vlado, naj ustanovi na Reki italijansko medicinsko fakulteto. Šolski svet je priporočal prošnjo in izvolil odbor, ki izdelaj organizacijski statut za nameravano fakulteto.

— **Odlikovana učiteljica.** Papež je predsednici I. društva katoliških učiteljic, nadučiteljici Karolini Ambrosovi, podelil častni križec pro ecclesia et pontifice. — Ravno tak križ je dobila zagrebška nadučiteljica Marija Jambrišakova.

— **Šolstvo na Balkanu.** „Učiteljski glas“ prinaša to-le statistiko o balkanskem šolstvu: Na Romunskem pride ena ljudska šola na 82 km² in 2800 prebivalcev; v Srbiji na 42 km² in 1230 prebivalcev; na Bolgarskem na 27 km² in 1102 prebivalca; v Črni gori na 70 km² in 1900 prebivalcev; v Bosni je šolstvo najmanj razvito. Tam pride ena šola na 145 km² in 4289 prebivalcev.

— **Izključena iz vseh šol celega okraja.** „Pravo Lidu“ piše, da so učenko ljudske šole Ano M. v Čeških Budjejevicah izključili iz šol celega okraja, ker nikakor ni hotela k izpovedi, ker so ji bila stavljena vprašanja tako gnusna, da jih ni mogla ponoviti.

— **Stoti semester** zaprične z letošnjim letnim semestrom profesor na bogoslovni fakulteti inomoškega vseučilišča, jezuit dr. Hugo Hurter.

Z gospodarskega polja.

— **O setvah** poroča poljedelstvo ministristvo od srede aprila, da so po državi splošno ugodno prezimile; vendar kaže rž ugodneje nego pšenica. Tudi zimski ječmen je dobro prezimil. Istotako splošno tudi hmelj, sadno drevje in vinska trta.

— **Štrajk poljskih delavcev na Ogrskem.** Iz Budimpešte javljajo, da namerava socialni demokrati za žetve uprizoriti štrajk poljskih delavcev, ako ne pride do žetve načrt volilne reforme pred zbornico.

— **Novo slovensko trgovsko podjetje v Trstu.** Nekateri podvzetni in neumorni trgovci so ustanovili veliko spedijsko komisionalno družbo „Balkan“ s sedežem v Trstu, ki namerava voditi in organizirati trgovino v slovenskih rokah. Nadejati se je, da se interesi z navdušenjem in zaupanjem zavzamejo za to čisto jugoslovansko zadrugo, ki obeta vzcveteti do krepke gospodarske organizacije. To novo podjetje prične poslovati že s 1. julijem t. l.

— **Ogrska vlada zgradi 4000 delavskih hiš v Budimpešti.** „Pesti Hirlep“ javlja, da je ministrski predsednik sporočil županu Barezju, da namerava vlada zgraditi v prestolnici 4000 delavskih hiš. Mestni zastop je izjavil, da stavi v dobi 40 ali 50 let vladi potrebna zemljišča na razpolago pod pogojem, da si pridrži lastninsko pravico.

Raznoterosti.

× **Pijevo društvo** za razširjenje katoliškega tiska ima sedaj 442 krajnih skupin z 84.000 člani.

× **Koliko prihranijo Italijani v Švicl.** Italijani iz Italije in južne Tirolske, ki delajo v Švicl, pošiljajo glasom švicarskih podatkov v svojo domovino na leto okroglih 18 milijonov frankov.

× **Pesniku Heineju** postavijo v Hamburgu na Nemškem spomenik. Nabranih je doslej okrog 50.000 K, zato se bo kmalu postavil spomenik temu največjemu nemškemu liriku.

× **Važen svetovni dogodek — nova oblika Viljemovih brk!** Kakor poroča berlinska „Tägliche Rundschau“, je nemški cesar dal svojim brkam novo obliko. Odrekel se je namreč visoko gor navitim konicam in nosi sedaj brke, navite vodoravno. List ve celo poročati, da sta pristriženi konci brk sicer še obrnjeni malce navzgor, ampak le v jako topem kotu; koliko stopinj iznaša kot, ne zna pa še povedati. O vzroku te epohalne reforme Viljemovih brk pa poroča neka korespondenca sledeče: Ob prižiganju cigarete si je cesar zasmodil levo konico svojih najvišjih brk, zaradi česar je moral po zakonih simetrije postati tudi desna konica žrtve brivčevih škarij. Sila pač kola lomi. Soprog cesarica da je bila kar navdušena na novi obliki brk njegovega veličanstva. „On“ se je dal — niti ni treba omenjati — že fotografirati z reformnimi brkami. — Svetovne brzozjavne žice poročajo širom sveta to senzacionalno vest. Seve, da ne bo manjkalo občudovalcev in posamelecev re-

formiranih najvišjih brk; romantičnim konservativcem pa se bo Viljem z vodoravnimi — bognejmorda z ogrskim biksom namazanimi — brkami vklub rešenemu „topemu kotu“ zdel kakor Benetke brez Kampanila. — Kateri Jeremijaš pa naj sedaj opeva obup fabrikantov brkovpenjača „Es ist erreicht!“? — Šalo na stran: dogodek je političke in ekonomske važnosti!

× **Vseslovanska sokolska zveza** se je nedavno temu osnovala na Dunaju. Pristopili so zvezi Čehi, Hrvati, Srbi, Slovenci in Bolgari. Za starešino je izvoljen Čeh dr. Schreiner, drugi starešina bo Hrvat.

× **Najmanjši vojak francoske vojske** je Marcel Lollier, ki je visok 125 cm. Na Francoskem pri asentiranju zdaj ne gledajo na visokost človeka, ampak le da ima 50 kilogramov teže.

× **Slovensko društvo v Zagrebu.** Slovenci, nastanjeni v Zagrebu, so osnovali svoje društvo „Lipa“. Vlada je potrdila pravila.

× **Največja stavba na svetu.** Inženir Tournay je dobil od bruselskega razstavnega odbora dovoljenje, da zgradi do leta 1910 stolp, visok 400 metrov. Proračun je določen na 1.200.000 frankov.

× **Osem potopljenih bojnih ladij,** španskih in inozemskih, ki jih je leta 1676. francosko brodogovje potopilo v palermkem zalivu na Siciliji, bodo dvignili iz morske globine. Na ladjah je 300 topov in 8 ladijskih blagajnic. Podjetniki so dobili od italijanske vlade dovoljenje za to dvignjenje in bodo vklub ogromnim stroškom še vedno imeli 4 milijone frankov dobička.

× **Gospa Toselli.** Milanski „Il Tempo“ poroča iz Florencia: Gospa Toselli je zapustila svojega soproga ter s pisateljem Hencourjem odpotovala v inozemstvo.

× **7000 žab za uničevanje mušic.** Vas Finkenkrug na Pruskem je imela doslej toliko mušic, da je bil vsak razvoj te vasi skoraj povsem nemogoč. Občinski svet si je izmislil originalno sredstvo. Naročil je 7000 žab, ki jih položi v tamošnje vode.

Zahvala.

Podpisano vodstvo izreka tem potem najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je slovensko-štajerski učiteljski praznik na letošnji velikonočni ponedeljek uspel v vsakem oziru tako nepričakovano lepo in sijajno.

Hvala presrečna obema predavateljema na obnem zboru gospodoma dr. Fr. Ilešiču in Ljudevitu Černeju na temeljiti in zanimivi razpravi.

Posebno hvalo smo dolžni vsem sodelujočim pri koncertu: v prvi vrsti neutrudnemu pevovodji g. Rajkotu Vrečer, izborni glasovirski igralki gospici Schreinerjevi, našemu priznanemu goslarju g. Fran Serajniku, solistinji gospici Drobničevi in baritonistu g. Schneiderju — nadalje vsem cenjenim pevkom in pevcem.

Hvaležni pa smo tudi celjskim tovarišem, zlasti rediteljem gospodom Žagerju, Krajncu in Voglarju, kakor tudi g. Gradišniku, ki je blage volje prepustil sobe v okoliški šoli za pevske vaje.

Zahvaljujemo pa se srčno tudi vsem govornikom in zastopnikom akademskih društev pri ustanovnem shodu „Zveze narodnih društev“.

Hvala gre tudi vsem dragim gostom na obnem zboru in obiskovalcem koncerta, zlasti predsedniku „Zaveze avst. jugoslov. učit. društev“ g. Jelencu, dež. poslancu in uredniku Učit. Tovašisa in Zvončka g. E. Ganglu, ljubljanskemu mestnemu odborniku, predsedniku ljubljanskega učit. društva in uredniku g. Jakubu Dimniku, ravnatelju Schreinerju; g. dr. Kukuvcu na govoru, zastopnikom žurnalistike in vsem onir, ki so naše pririditve pozdravili brzozjavno ali pismeno in slavni celjski posojilnici za prepustitev prostorov v Narodnem Domu.

Za vodstvo „Zveze slov. štajerskih učiteljev in učiteljic“:

Ig. Šijanec, tajnik
Fran Kočbek, predsednik.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Kranjako. 103 1—1

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani razpisuje službo učitelja oz. nadučitelja na enorazredni ljudski šoli na Muti, ki jo namerava razširiti v mešano dvorazrednico. S to službo so združeni prejemki, katere imajo na Štajerskem učitelji-voditelji na dvorazrednih ljudskih šolah I. razreda. Poleg tega prosto stanovanje, eventualno stanarino v znesku 300 K. Prednost imajo tisti prosilci, ki so večji delovanja na šolskem vrtu. Službo je nastopiti po počitnicah. Tozadevne prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili naj se pošljejo do 31. maja t. l. na družbeno pisarno v Ljubljani.

Št. 382. 104 1—1

Na dvorazredni ljudski šoli v Trnju se razpisuje s tem nadučiteljsko mesto v stalno nameščenju.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 31. junija 1908.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščenji, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, dne 1. maja 1908.

Št. 1260.

105 1—1

Na trirazredni ljudski šoli v Dolenji vasi pri Ribnici se razpisuje v stalno nameščenju nadučiteljsko mesto s postavnimi prejemki in z vžitkom prostega stanovanja.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščenji, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom tuaradno predložijo do 7. junija 1908.

C. kr. okr. šolski svet v Kočevju, dne 1. maja 1908.

Št. 1210.

106 1—1

V novomeškem okraju se razpisujeta v stalno nameščenju nadučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v St. Petru in učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Brusnicah.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj vlagajo do 30. maja 1908.

C. kr. okrajno glavarstvo v Rudolfovem, dne 2. maja 1908.

Štev. 157.

102 (3—1)

Oznanilo.

Vsled odredbe c. kr. ministrstva za uk in bogočastje se bode na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani

od 15. septembra do 1. oktobra t. l.

vršil kurz za izobrazbo učiteljev obrtno-trgovskih predmetov na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Število udeležencev je omejeno na 20 slušateljev. Vsak izvenljubljski obiskovalec dobi od imenovanega ministrstva podporo 30 K.

Zglaševanja za udeležitev kurza je poslati najkasneje do

10. junija t. l.

neposredno podpisaneemu ravnateljstvu.

C. kr. ravnateljstvo umetno-obrtno strokovne šole v Ljubljani
dne 25. aprila 1908.

Dr. Ed. Volčič v Novem mestu (Kranjsko)

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigo-101 12 1 tržih naslednje pravne knjige:

1. **Civilnopravni zakoni** (IV. zvezek Pravnikeve zbirke) z obširnimi slovenskim in hrvatskim stvarnim kazalom, obsegajoči XII in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga . . . . . K 8—

2. **Odvetniška tarifa**; določila o rabi hrvatskega in slovenskega jezika pred sodišči: sodne pristojbine, s stvarnim kazalom (20 tabel). 1906. Broširano K 1—80

3. **Zakoni o javnih knjigah**, zemljiških itd. (V. zvezek Pravnikeve zbirke) z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvatskem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošenj in vpisov. 1908. Knjiga v dveh delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga . . . . . K 5—60
popolno v platno vezana . . . . . K 6—

ponatis iz knjige, navedene v točki 3.:

4. **Vzgladi predlogov, sklepov in vpisov** za zemljiško knjigo; dotična kolkovina in vpisnina. Broširano . . . . . K 1—

5. **Kolkovina in vpisnina** pri zemljiški knjigi. Stenska tabela na močnem papirju. . . . . 60 h.

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“.

Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo**, s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano . . . . . K —40

Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah**. 1908. Cena mehko vezani knjižici . . . . . K —80

Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev**. 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga . . . . . K —80

Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zložbi zemljišč**. 1908. Mehko vezano . . . . . K 2—

Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari**. 1908. Mehko vezano . . . . . K —80

Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le rešenični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštnine v gotovini ali poštinih znakah.

Naprednemu učitelstvu!

Vsako bodi naročnik „Zavezinih“ listov, ki so:

Učiteljski Tovariš
Popotnik Zvonček
Domače ognjišče.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.